

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34373
Nom	Bases històriques, epistemològiques i ètiques de la disciplina infermera
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2012 - 2013

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau d'Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau d'Infermeria	14 - Fonaments d'infermeria	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
BENAVENT GARCES, MARIA AMPARO	125 - Infermeria

RESUM

Els continguts de l'assignatura permeten a l'alumnat un coneixement del que són les bases professionals i disciplinars de la infermeria i li ajudaran a comprendre i treballar els continguts d'altres matèries de la titulació especialment aquelles que s'inclouen en el mòdul Ciències de la Infermeria. És per això que cal considerar la complementarietat que se produeix entre totes i cadascuna de les matèries d'aquest mòdul de Ciències de la Infermeria.

Cal subratllar que aquesta assignatura té continuïtat i se complementa amb l'assignatura *Bases Metodològiques de les Cures d'Infermeria*.

Atenent al títol de la matèria el seu contingut permet identificar i analitzar les bases històriques, epistemològiques i ètiques de les cures d'infermeria. A grans trets podem dir que en l'assignatura es tractarà:

“ L'acció de “tenir cura” i la seua evolució al llarg de la història tot i tenint en compte el desenvolupament de les societats; els trets històrics que han marcat el desenvolupament professional de l'acció de tenir cura i la influència del gènere en aquest desenvolupament.

“ Les diferents teories del coneixement que han marcat el desenvolupament científic i quina ha estat la seua influència sobre el creixement de la disciplina infermera.

“ La consideració de l’activitat de tenir cura com una forma de comportament pràctic moral que exigeix compromís i responsabilitat en el desenvolupament de les cures per part dels infermers i les infermeres

L’anàlisi d’aquests continguts permetrà a l’alumnat obtindrà una visió de l’activitat infermera des de l’una doble vessant: la vessant disciplinar i la vessant professional de l’activitat de tenir cura.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

La disposició de l'assignatura en el segon any de la titulació respon, entre daltres, a la conveniència de que l'alumnat disponga dels coneixements de les matèries que formen part del Mòdul de Formació Bàsica i de l'assignatura Organització de l'estudi. Eines i tècniques d'informació i documentació.

COMPETÈNCIES

RESULTATS DE L'APRENTATGE

1. Distinguir les diferents etapes en l’evolució de la infermeria professional analitzant los fets mes rellevants i la seua significació sobre la configuració actual de la infermeria professional.
2. Analitzar críticament els trets més importants de la historia de la infermeria
3. Identificar els antecedents socials dels professionals d’infermeria.
4. Contribuir amb la recerca de noves fonts històriques que permeten profunditzar en el coneixement de l’evolució social de les Infermeres.
5. Analitzar a través de la història el rol professional.
6. Criticar les situacions que s’han plantejat i que es plantegen, actualment, a nivell de relacions socio-professionals.
7. Analitzar la influència que té l’evolució social, econòmica i cultural del medi sobre l’activitat desenvolupada per les Infermeres

8. Descriure la realitat actual de la Infermeria.
9. Identificar les ideologies que han tingut repercussió en la evolució social de la Infermeria al llarg de la història.
10. Identificar i definir els elements que conformen el metaparadigma infermer.
11. Analitzar críticament els conceptes de salut, tenir cura, ésser humà i entorn tot i tenint en compte les variables històriques i socials
12. Descriure i comentar críticament els models i/o teories de referència
13. Explicar la relació entre els diferents conceptes del *metaparadigma* infermer dintre de cadascun dels paradigmes de la disciplina infermera.
14. Explicar la repercussió de les distintes teories i models d'infermeria en el mètode sistemàtic i d'organització de treball en la pràctica de la infermeria actual.
15. Identificar la dimensió ètica de les cures d'infermeria
16. Definir l'ètica infermera com una ètica aplicada, relacionada amb la bioètica i desenvolupada sot al paradigma autonòmic
17. Identificar els valors i principis de l'ètica professional infermera
18. Identificar les obligacions morals recollides en els Codis Deontològics de caràcter autonòmic, nacional i internacional: *Respecte a la dignitat humana sense perjudici; Defensa de la intimitat; Acceptació de la responsabilitat pròpia sobre les actuacions.*
19. Analitzar i argumentar críticament les obligacions morals contingudes en els codis.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Història

Introducció a la història de la Infermeria. Anàlisi dels principals esdeveniments històrics que han condicionat el desenvolupament de la professió infermera fins l'actualitat tot i tenint en compte els condicionats socials, culturals i científics.

Tema I. 1. Evolució de la Infermeria: context històric i social

Tema I. 2. Filosofia i epistemologia de la ciència. Història de la ciència i de la infermeria professional

2. Marc Conceptual de la Professió Infermera

Anàlisi del marc conceptual de la professió infermera: Identificació, anàlisi i definició dels conceptes.

Tema II. 3. Marc conceptual: definició i elements. El marc conceptual de les professions sanitàries.

Tema II. 4. Elements del marc conceptual de la Infermeria. Definició dInfermeria

Tema II. 5. L'Esser Humà com element marc conceptual de la Infermeria.

Tema II. 6. La Salut com element marc conceptual de la Infermeria.

Tema II. 7. L'Entorn com element marc conceptual de la Infermeria.

Tema II. 8. L'Acció de Tenir Cura i les cures com elements del marc conceptual de la Infermeria

Tema II. 9. La Infermeria com a professió. Funcions dInfermeria

3. Bases Epistemològiques de la Infermeria

Bases epistemològiques de la Infermeria. Teories i models dinfermeria

Tema III. 10. Infermeria i ciència: perspectives teòriques i pràctiques de la construcció de teories en infermeria

Tema III. 11. Paradigmes i Infermeria

Tema III. 12. El Paradigma de Categorització: característiques. Models que inclou.

Tema III. 13. El Paradigma de Integració: característiques. Models que inclou.

Tema III. 14. El Paradigma de Transformació: característiques. Models que inclou.

4. Ètica de les cures

Ètica de les cures.

Tema IV.15. L'acció de tenir cura com una forma de comportament pràctic moral.

Tema IV.16. Ètica professional infermera.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	82,00	100
Pràctiques en aula	6,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	2,00	0
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	2,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	4,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	2,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Se plantejen dos tipus de metodologia docent: Grup B, C i D *metodologia tradicional*; Grup A *metodologia ABP*. És per això que hi ha dues propostes d'activitats no presencials.

Metodologia Tradicional:

- **Tipus de classe teòriques:** exposició magistral oberta al debat i lectures recomanades
- **Tipus de classe pràctica:** anàlisi de textos
- **Tutoria guiada:**
- **Treballs que l'alumnat ha de presentar:** l'alumnat haurà de presentar per escrit el resultat de l'anàlisi de textos
- **Utilització de l'aula virtual:** els materials que serviran per guiar l'exposició de les classes i una part dels materials recomanats quedaran a l'abast de l'alumnat en aula virtual. A més a més s'obriran "foros" de debat

Metodologia ABP

- **Tipus de classe:**

o Sessió d'exposició de la metodologia i presentació del problema

o Sessions de treball de grup

o Sessions d'exposició dels treballs

- **Tutoria guiada:** treball amb els grups per resoldre problemes
- **Necessitat de material:** aula amb accés a Internet, possibilitat de treballar amb ordinadors i amb possibilitat de realitzar el treball en grup.
- **Treballs que l'alumnat ha de presentar:**

o **Caràcter:** obligatori

o **Requisits mínims:** presentació oral i escrita del resultat del treball

o **Format:** paper i suport informàtic

o **Termini d'entrega:** a la finalització del període programat per a la docència de l'assignatura

- **Utilització de l'aula virtual:** els materials que serviran per guiar el treball i una part dels materials recomanats quedaran a l'abast de l'alumnat en aula virtual. S'obriran espais per que els membres de cada grup puguin mantenir una bona comunicació i intercanvi de materials.

AVALUACIÓ

Metodologia Tradicional

- **Requeriments mínims per superar l'assignatura:**
 - Assistència obligatòria a les sessions pràctiques
 - **Tipus d'exàmens:**

o Escrit amb preguntes de desenvolupament. (Opcionalment l'examen podrà ser oral en cas de sol·licitar-ho l'alumne o alumna o a consideració del professorat atenent a les circumstàncies de l'alumne o la alumna

- **Treballs escrits:**

o Entrega del diari reflexiu

- **Pes relatiu en la nota final de les diferents activitats per a l'avaluació:**

o **Examen escrit** 80% de la nota

o **Diari reflexiu:** 20% de la nota

Metodologia ABP

- **Requeriments mínims per superar l'assignatura.**
 - Participació en el 80% de les sessions de treball del grup
 - **Tipus d'exàmens:** l'avaluació serà del resultat del treball del grup i del procés que han seguit els grups
 - **Treballs escrits:** presentació del text resultant del treball
 - **Pes relatiu en la nota final de les diferents activitats per a l'avaluació:**
 - **Document resultant del treball:** 60% de la nota
 - **Exposició oral del treball:** 20%
 - **Assistència al total de les sessions de treball:** 10%
 - **Avaluació entre *pars*:** 10%

◦ **Procediments alternatius, si és el cas, per superar l'assignatura:**

o En cas de que hi haja qualsevol alumna o alumne que per circumstàncies imprevistes no puga assistir al 80% de les sessions de treball del grup podrà examinar-se dels continguts de l'assignatura mitjançant la realització d'un prova escrita.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Donahue, MP.(1988).Historia de la Enfermería. Madrid: Harcourt Brace
- Siles González, J. (1999). Historia de la Enfermería. Alicante: Aguaclara
- Garcia Martín-Caro, C. (2001). Historia de la Enfermería: evolución històrica del cuidado enfermero. Madrid: Harcourt
- Benavent Garcés, MA; Ferrer Ferrándis, E; Francisco del Rey, C. (2010). Fundamentos de Enfermería (2ªed.). Madrid: DAE
- Alligood, M; Marriner Tomey, A (2011). Modelos y Teorías de Enfermería (7ª ed). Madrid: Elsevier
- Medina Castellano, CD.(2010). Ética y Legislación(2ª ed.). Madrid: DAE
- <http://www.enfermeria.unal.edu.co/seminariodecuidado/grupocuidado.html>
- Hernández-Conesa, JM; Moral de Calatrava, P; Esteban-Albert, M. (2003). Fundamentos de la Enfermería: Teoría y Método (2ªed.). Madrid: McGraw-Hill Interamericana

Complementàries

- Collière, MF.(1997). Promover la vida: De la práctica de las mujeres cuidadores a los cuidados de enfermería.Madrid: McGraw-Hill Interamericana
- Ehrenreich, B.(1988). Brujas, comadrones y enfermeras. Historia de las sanadoras; Dolencias y trastornos. Política sexual de la enfermedad. Barcelona: La Sal
- Dominguez Alcón, C.(1986) Los Cuidados y la Profesión de Enfermería en España Madrid: Pirámide
- Potter, PA; Perry, AG.(2002) Fundamentos de Enfermería (5ª ed).Madrid: Harcourt
- Nightingale, F (1990) Notas de Enfermería. Qué es y qué no es. Barcelona: Salvat.
- Kozier, B; Erb, G; Berman, A; Snyder, S (2005). Fundamentos de Enfermería. Concepto, proceso y práctica(7ª ed.).Madrid: McGraw-Hill Interamericana
- Gracia, D. (2007). Fundamentos de Bioética.(2ª ed.). Madrid: Triacastela